gemeente Lelystad

Cameratoezicht in de gemeente Lelystad

Inhoud

1) Inleiding 3
Waarom deze nota? 3
Wat willen we bereiken? 3
Wat zijn de activiteiten? 3
Wie zijn betrokken? 3
2) Cameratoezicht in een notendop 4
Lelystad 4
Openbare orde, niet strafrecht 4
Wettelijke basis 4
Vereisten cameratoezicht 5
Toelichting voorwaarden 5
3) Privacy en noodzakelijkheid 6
Proportionaliteit 6
Subsidiariteit 6
Verantwoordelijkheden 6
Operationele regie bij politie 6
4) Voor- en nadelen cameratoezicht 7
Voordelen 7
Nadelen van cameratoezicht 7
5) cameratoezicht en de gemeente 8
Vast cameratoezicht 8
Flexibel / tijdelijk cameratoezicht 9
Publiek cameratoezicht in een winkelcentrum 9
Bewakingscamera's in het stadhuis 9
Bodycams voor Boa's 9
6) Politie en camera's 10
Camera's via de Politiewet 10
ANPR-camera's 10
Camera in Beeld 10
Live View 10
Bodycams 11
Mobeyes 11
7) Andere vormen Cameratoezicht 11
Privaat cameratoezicht 11
Publiek-privaat cameratoezicht 11
Camerabewaking in het openbaar vervoer 12
Webcams in Lelystad 12
8) Cameratoezicht in Lelycentre 12
8) Kosten van cameratoezicht 13
Vaste kosten 13
Incidentele kosten 13
Verdeling van kosten 13
Inschatting totale kosten 13
8) Conclusie 14
Relevante feiten en omstandigheden 14
Inzet flexibel cameratoezicht 14
---------- 15
BIJLAGE 1: wetsartikelen 15
Definitie cameratoezicht 15
Artikel 151c Gemeentewet 15
APV Gemeente Lelystad, artikel 2:77 15
BIJLAGE 2: veel gestelde vragen 16

1) INLEIDING

Waarom deze nota?

Deze nota gaat nader in op de voor- en nadelen van publiek cameratoezicht. Doel is om meer inzicht te geven over de toegevoegde waarde van cameratoezicht in de openbare ruimte in Lelystad. In het Raadsprogramma 2018-2022 staat de volgende passage: *"Momenteel is er geen aanleiding te besluiten om permanent cameratoezicht in te voeren. De burgemeester krijgt de ruimte, indien de burgemeester dit noodzakelijk acht, een passende invulling te geven aan het inzetten van tijdelijk cameratoezicht."* Omdat het onderwerp toch regelmatig terugkomt in politieke discussies, is het goed om de raad meer informatie te geven over cameratoezicht.

Wat willen we bereiken?

In het Integraal veiligheidsplan staat het doel van het veiligheidsbeleid van de gemeente Lelystad: vermindering van criminaliteit en verhoging van veiligheidsgevoelens. Camera's kunnen een bijdrage leveren aan dat doel. Cameratoezicht kan echter geen vervanging zijn voor menselijk toezicht. Voor de veiligheid in Lelystad blijft de zichtbare aanwezigheid van de politie, Boa's en andere toezichthouders belangrijk.

Wat zijn de activiteiten?

Deze nota gaat over alle relevante aspecten rond publiek cameratoezicht. Om tot een daadwerkelijke invoering van gemeentelijk cameratoezicht te komen zijn vele andere activiteiten nodig. Die worden hier niet nader uitgewerkt, wel is er kort iets over te melden. Onderstaande opsomming maakt duidelijk dat cameratoezicht in Lelystad niet lichtzinnig zal worden toegepast.

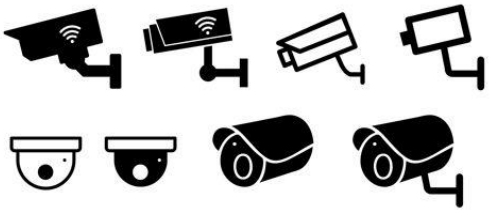
1) Het **besluitvormingsproces** over cameratoezicht (van eerste oriëntatie tot definitieve beslissing) neemt gemiddeld tussen de drie maanden en één jaar in beslag, zo leert de ervaring in andere gemeenten.
2) Als eerste komt de oriëntatiefase: in die fase wordt nagedacht over de doelstelling, wat willen we bereiken, welke rol cameratoezicht speelt in de totale aanpak van problemen, hoe het staat met het draagvlak. Cameratoezicht moet het laatste redmiddel zijn.
3) Analysefase: duidelijk moet worden gemaakt wat het incidentenpatroon is, wat de kosten zijn / financiering, welke personele consequenties er aan verbonden zijn, wie verantwoordelijk is voor het project en wie belast is met de uitwerking / uitvoering.
2) Daarna volgt de uitwerkingsfase waarin de plannen worden uitgewerkt, operationele eisen, privacy en communicatie.
3) Vervolgens komt de uitvoeringsfase waar de installatie waarin het camerasysteem en de benodigde andere apparatuur worden gebouwd, aangelegd en/of opgehangen.
4) In de exploitatiefase is het systeem echt in werking, en dus beelden worden bekeken, opgeslagen en gebruikt.
5) Als laatste volgt de evaluatiefase, dan wordt duidelijk of de oorspronkelijk gestelde doelen ook zijn bereikt.

Wie zijn betrokken?

- Bewoners, bezoekers en ondernemers: cameratoezicht moet voldoende draagvlak hebben en de veiligheid in de samenleving moet erdoor verbeterd worden.
- Gemeenteraad: in de APV van Lelystad heeft de gemeenteraad de burgemeester al de bevoegdheid gegeven om camera's te plaatsen. Het is logisch de gemeenteraad om advies te vragen bij het voornemen camera's te plaatsen.
- College: complexe veiligheidsvraagstukken hebben altijd betrekking op andere beleidsvelden en portefeuilles, zoals jeugdzorg, beheer openbare ruimte, handhaving, wonen, etc.
- Burgemeester: De bevoegdheid voor het toepassen van cameratoezicht.
- Driehoek en Openbaar Ministerie: In het driehoeksoverleg met het OM en politie moet worden afgestemd over welke periode gebruik wordt gemaakt van cameratoezicht.
- Politie: De politie is de beheerder van de camerabeelden.

2) CAMERATOEZICHT IN EEN NOTENDOP

De overheid (politie, gemeenten, defensie, ambulances, Belastingdienst) gebruikt naar schatting zo'n vijfduizend camera's in Nederland. Private en semi-publieke instanties gebruiken vijftigduizend camera's. Daarnaast zijn er ook bewakingscamera's in winkels, bij geldautomaten, op parkeerterreinen en op bedrijventerreinen. De schatting is dat er tenminste anderhalf miljoen bewakingscamera´s in Nederland hangen, exclusief webcams, dashcams en smartphones.

Bij camerabewaking gaat het om de bewaking en beveiliging van personen, goederen, gebouwen en gebieden. Het belangrijkste doel is beelden opnemen zodat na een incident bewijsmateriaal beschikbaar is. Bij cameratoezicht ligt de nadruk op toezicht: er wordt ook naar de beelden gekeken als er geen incident gebeurt. Het belangrijkste doel is het voorkomen van incidenten. Het mag duidelijk zijn: er is een grote diversiteit van inzet van camera's.

Lelystad

Er zijn in Lelystad al zo'n 1.400 camera's formeel geregistreerd.[1] Naast de camera's die eigendom zijn van ondernemers, instanties, bewoners en politie bestaat de mogelijkheid van cameratoezicht door de gemeente. Er is al veel onderzoek gedaan naar de effecten van dit publiek cameratoezicht. Daaruit komt het beeld naar voren dat het zeker geen wondermiddel is, maar wel een aanvulling kan zijn op bestaande instrumenten. De burgemeester mag alleen onder strikte voorwaarden camera's op openbare plaatsen hangen om de openbare orde te handhaven. In zo'n 150 gemeenten wordt cameratoezicht ingezet voor handhaving van de openbare orde.

Openbare orde, niet strafrecht

De handhaving van de openbare orde moet het hoofddoel zijn. Het plaatsen van de camera's is altijd bedoeld als preventief middel en **niet** voor de opsporing van strafbare feiten.[2] De opsporing van strafbare feiten is het domein van de officier van justitie, waarbij andere wet- en regelgeving geldt. Dat neemt niet weg dat camerabeelden soms bruikbare informatie bevatten voor opsporingsonderzoek en daarvoor onder voorwaarden mogen worden gebruikt. Dit geldt als bijvangst en dan mag de politie de beelden gebruiken om strafbare feiten op te sporen.

Wettelijke basis

Cameratoezicht met als doel handhaving van de openbare orde valt onder artikel 151c van de Gemeentewet. Onder handhaving van de openbare orde valt ook het voorkomen van strafbare feiten die invloed hebben op de orde en rust in de gemeente. In artikel 151c van de Gemeentewet is geregeld hoe gemeenten cameratoezicht mogen gebruiken. Die bepaling houdt in dat de burgemeester, samen met de gemeenteraad, beslist wanneer en hoe lang de gemeente cameratoezicht inzet. Ook staat in deze bepaling dat de burgemeester bij de uitvoering van het cameratoezicht gebruikmaakt van de politie.
In de Algemene plaatselijke verordening (APV) van Lelystad heeft de gemeenteraad al bepaald dat de burgemeester bevoegd is te besluiten tot plaatsing van camera's, voor de duur van maximaal vijf jaar, ten behoeve van het toezicht op een openbare plaats en ten aanzien van alle voor door het publiek toegankelijke parkeerterreinen.

[1] Dit onderzoek meldt dat 81% van alle geregistreerde camera's eigendom is van bedrijven, 12% is van particulieren en 7% is van de overheid.
[2] Het doel is het handhaven van de openbare orde. Hieronder valt ook de algemene bestuurlijke voorkoming van strafbare feiten die invloed hebben op de orde en rust in de gemeentelijke samenleving.

Vereisten cameratoezicht

Gemeentelijk cameratoezicht is alleen mogelijk als:

- dit nodig is voor de handhaving van de openbare orde;
- het belang is aangetoond op basis van een veiligheidsanalyse;
- het besluit voor een afgebakende periode en voor een beperkt openbaar gebied geldt,
- na afloop wordt beoordeeld of de maatregel effectief was;
- de maatregel **proportioneel** is;
- de maatregel voldoet aan de vereiste **subsidiariteit** (geen betere alternatieven);
- de aanwezigheid van camera's kenbaar is voor iedereen binnen het bereik van de camera's.

Toelichting voorwaarden

- Het doel moet handhaving openbare orde zijn, dus niet voor bewaking, opsporing van strafbare feiten of beveiliging.
- Cameratoezicht mag alleen als minder vergaande maatregelen niet voldoende zijn gebleken om de openbare orde te handhaven. De inzet van camera's mogen niet op zichzelf staan, maar gebeurt in combinatie met andere maatregelen. Zoals (betere) straatverlichting of toezicht op straat. Het cameratoezicht is onderdeel van een **integraal pakket**.
- De politie moet het cameratoezicht uitvoeren. De politie mag de camerabeelden niet langer dan vier weken bewaren. Behalve als er concrete vermoedens zijn dat er strafbare feiten op de camerabeelden staan. Door deze extra eis wordt opsporing vaak 'bijvangst' genoemd om het te onderscheiden van het primaire doel: het handhaven van de openbare orde.
- Het moet gaat om toezicht op **openbare plaatsen**, dus niet binnen in gebouwen. Het is uit den boze dat woningen en dergelijke worden geobserveerd. In de wet is uitdrukkelijk bepaald dat de camera's uitsluitend beelden mogen worden gemaakt van openbare plaatsen.
- Gemeentelijke camera's mogen alleen voor een bepaalde duur worden ingezet, dus niet permanent. De beelden van gemeentelijk cameratoezicht moeten rechtstreeks (live) worden bekeken. Dat hoeft niet permanent te gebeuren: de burgemeester kiest na overleg met de officier van justitie de dagen van de week en de uren van de dag waarop de camera's daadwerkelijk worden gebruikt en rechtstreeks worden bekeken;
- De gemeente moet een data protection impact assessment (DPIA) uitvoeren.
- De gemeente moet **mensen informeren over het cameratoezicht**, bijvoorbeeld met bordjes. Er mag in beginsel geen camera's met gezichtsherkenning worden ingezet. Nemen de camera's ook geluid op? Of worden er op een andere manier geluidsopnames gemaakt? Dan moet de gemeente mensen daarover ook expliciet informeren.
- De burgemeester moet in elk **aanwijzingsbesluit** bekend maken waar de gemeentelijke camera's komen en hoe lang ze worden geplaatst. Het besluit van de burgemeester tot plaatsing van camera's op een openbare plaats is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) waartegen bezwaar en beroep openstaan.
- Cameratoezicht is een zwaar ingrijpend middel. Daarom is het periodiek **evalueren** van het effect van cameratoezicht van groot belang. Deze evaluatie is voor publiek cameratoezicht wettelijk verplicht gesteld conform artikel 151c lid 5 van de Gemeentewet. Elk jaar zal dus onderzocht moeten worden of nog wordt voldaan aan alle criteria. Als gemeentelijke camera's niet meer noodzakelijk zijn voor de handhaving van de openbare orde moet de burgemeester het aanwijzingsbesluit intrekken.

3) PRIVACY EN NOODZAKELIJKHEID

Hiervoor is al het nodige geschreven over alle waarborgen en vereisten rond publiek cameratoezicht. Hier wordt ingezoomd op de privacy en noodzakelijkheid. Cameratoezicht staat altijd op gespannen voet met het grondrecht op privacy. Het EVRM is een Europees verdrag waarin de rechten van de mens voor alle inwoners van de verdragsluitende staten zijn geregeld. Artikel 8 van het EVRM biedt regels omtrent de privacy van mensen, die bij cameratoezicht van belang zijn. Daarnaast biedt artikel 10 van de Nederlandse Grondwet bescherming. De wetgeving stelt drie eisen voordat de inmenging van de privacy door een openbaar gezag gerechtvaardigd is: Men moet allereerst bij wet hebben geregeld hoe deze inperking plaatsvindt. Ten tweede moet er sprake zijn van een belang genoemd (veiligheid, economisch welzijn, voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, gezondheid, goede zeden of rechten en vrijheden van anderen). Tot slot moet de inperking van de privacy **noodzakelijk** zijn om dit doel te bereiken. Dit hangt af van subsidiariteit en proportionaliteit.

Proportionaliteit

Cameratoezicht is proportioneel als het gerechtvaardigd wordt door het doel en niet verder gaat dan nodig is voor dat doel. Wil men bijvoorbeeld geluidsoverlast aanpakken in een gebied, dan is het niet nodig daar cameratoezicht voor in te zetten. Het aantal camera's, de plekken die in beeld worden gebracht en de bewaartermijn van de beelden zijn ook zaken die samenhangen met het rechtsbeginsel proportionaliteit. De burgemeester moet in overleg met de officier van justitie de tijdstippen vaststellen waarop de camera's actief moeten zijn. Camera's kunnen 24 uur per dag draaien, maar ook op speciale tijdstippen. De keuze voor de tijdstippen hangt af van het doel dat men nastreeft. Beoogt men bijvoorbeeld het tegengaan van uitgaansgeweld, dan hoeven de camera's alleen tijdens (kritische) uitgaansavonden actief te zijn. Op andere tijdstippen ontbreekt deze noodzaak en is cameratoezicht geen proportioneel middel. De tijden waarop cameratoezicht plaatsvindt, moeten altijd in verhouding zijn tot het doel.

Subsidiariteit

Van subsidiariteit is sprake als er geen andere, minder ingrijpende, middelen voorhanden zijn waarmee het doel bereikt kan worden. Cameratoezicht moet echt de sluiting zijn van een aanpak. Alles moet geprobeerd zijn voordat men overgaat tot het inzetten van cameratoezicht.

Verantwoordelijkheden

De burgemeester is verantwoordelijke voor de inzet van het cameratoezicht. De politie mag de met de camera's gemaakte camerabeelden vervolgens voor dat doel bekijken en gebruiken. Dit betekent dat de gemeente en de politie allebei verwerkingsverantwoordelijke zijn voor hun onderdeel van de verwerking van persoonsgegevens met cameratoezicht. De burgemeester, college of gemeenteraad heeft geen toegang tot deze camerabeelden.

Operationele regie bij politie

De politie is verantwoordelijk voor de daadwerkelijke verwerking van de camerabeelden. De verwerking van de persoonsgegevens gaat via de wet op de politiegegevens. Het rechtstreeks bekijken van beelden vergt een enorme personele inzet. Het is daarom toegestaan dat andere cameraobservanten de beelden rechtstreeks bekijken. Deze cameraobservanten mogen hun werkzaamheden slechts verrichten onder regie van de politie.

4) VOOR- EN NADELEN CAMERATOEZICHT

Uit onderzoek en ervaringen in andere gemeenten is meer bekend over de verwachte effecten van cameratoezicht en in welke omstandigheden het succesvol kan zijn.

Voordelen

Dit zijn over het algemeen de voordelen die voorstanders van cameratoezicht inbrengen:

- ☑ Camera's kunnen **preventief werken** op sommige delicten en misdaad omdat ze van invloed zijn op het gedrag van plegers van criminaliteit. Bij de aanpak van winkeldiefstal zijn er daarom meer effecten dan in een uitgaansgebied.
- ☑ Cameratoezicht heeft een **goede signalerende functie**. De camera ziet meer en met die informatie kunnen de politie en andere hulpdiensten op straat worden aangestuurd. Met behulp van vroegtijdige signalering kan de politie haar werk pro-actief, effectiever en efficiënter doen.
- ☑ Met camera's kan er eerder worden ingegrepen omdat er eerder wordt gesignaleerd, bijvoorbeeld als vechtpartijen nog niet uit de hand zijn gelopen. Cameratoezicht hebben dus een **de-escalerende werking**.
- ☑ Cameratoezicht is een goed hulpmiddel voor de politie om een beter beeld te krijgen van de aard, frequentie en omvang van ordeverstoringen (**inventarisatie en analyse**). Dit maakt het mogelijk om de inzet van politiemensen beter te kunnen inschatten en doseren.
- ☑ Cameratoezicht kan bijdragen aan de **veiligheid van politiemensen**, toezichthouders en andere hulpverleners. De mogelijkheid van herkenning op basis van beelden, kan potentiële daders ervan weerhouden zich gewelddadig(er) te gedragen.

- ☑ Cameratoezicht is een **hulpmiddel voor opsporing**, vervolging en berechting. Opgenomen beelden kunnen achteraf door de politie en justitie worden gebruikt als bewijsmateriaal in het kader van opsporingsonderzoeken. Zoals vermeld, dit mag niet het hoofddoel zijn, maar als bijvangst mag het wel. In eerste instantie wordt cameratoezicht ingezet voor de handhaving van openbare orde, maar als ze er toch hangen kan het Openbaar Ministerie de beelden indien nodig ook gebruiken bij onderzoek naar criminaliteit en misdaden.
- ☑ Cameratoezicht is een **populair middel**. Veel bewoners vinden cameratoezicht een prima instrument om criminaliteit aan te pakken, omdat het makkelijk en effectief lijkt. Het instrument scoort dus goed bij een groot deel van de bevolking.

Nadelen van cameratoezicht

- ☒ **Cameratoezicht is geen wondermiddel** dat in z'n eentje de overlast en criminaliteit aanpakt. Het kan een mooie aanvulling zijn op andere maatregelen, zoals inzet van toezichthouders en/of politie en andere preventieve maatregelen (verbetering fysieke ruimte, aanpassing verlichting). Het is eerder een aanvulling en niet dé oplossing voor alle problemen.
- ☒ **Cameratoezicht is duur**. Het ophangen van camera's is vrij gemakkelijk, maar er moet nog veel meer gebeuren. Er zit een heel systeem aan beheer en onderhoud achter en daar komen de meeste kosten vandaan. Cameratoezicht vergt namelijk veel ureninzet. In de eerste plaats moeten ambtenaren tijd moeten steken in de voorbereiding en implementatie. Daarna moeten de beelden live bekeken worden door hiervoor opgeleid personeel. En de politie moet ook meteen opvolging kunnen worden gegeven als de beelden daartoe aanleiding geven.

☒ Camera's kunnen leiden tot **schijnveiligheid**. Het is de vraag of mensen zich bewust zijn van de aanwezigheid van camera's en zich daardoor anders gaan gedragen. In uitgaansgebieden zullen dronken mensen zich weinig aantrekken van de camera's. Geweld en agressie ontstaan vaak onder invloed van alcohol, waarbij men zich niet meer bewust is van cameratoezicht. Cameratoezicht kan wel helpen om beginnende vechtpartijen snel te ontdekken en met inzet van politie in de kiem te smoren. In het buitengebied is verder de preventieve werking naar verwachting beperkt. De aanrijtijd is lang en de kans dat de camerabeelden tot herkenning leiden is klein.

☒ **Inbreuk op privacy**. Niet iedereen is er gecharmeerd van om overal op straat gefilmd te worden. De persoonlijke vrijheid komt onder druk te staan. Uiteraard heeft men niks te vrezen als men niks fout doet, maar het recht op een privéleven komt hiermee in het geding. Burgers kunnen zij als belanghebbende rechten ontlenen aan het cameratoezicht. Zo heeft de belanghebbende recht op kennisneming, verbetering, aanvulling, verwijdering of afscherming van zijn persoonsgegevens.

☒ **Cameratoezicht weerhoudt sommige criminelen niet**. Dat was ook zichtbaar in Lelystad waar een aantal ondernemers in 2020 werd overvallen, ook al hingen er camera's. Het is niet makkelijk om ervoor te zorgen dat de beelden bruikbaar én toepasbaar zijn. Er moet een cameratoezichtsruimte worden ingericht, er moet getraind personeel komen en goede samenwerking met de politie. Beelden bij Opsporing verzocht laten ook zien dat er een verschil is tussen waarnemen, herkennen en identificeren. Een goede identificatie van personen stelt hoge eisen aan het camerasysteem en aan omstandigheden. Binnen cameratoezicht moet ook een keuze worden gemaakt aan welk soort gebeurtenis men wil waarnemen en met welke mate van detail. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen:
   - Waarnemen: de operator kan zien of er één of meerdere personen te zien zijn.
   - Herkennen: de operator kan iemand herkennen of zo nodig omschrijven.
   - Identificeren: de operator kan een persoon of handeling ondubbelzinnig benoemen.

5) CAMERATOEZICHT EN DE GEMEENTE

De gemeente kan verschillende vormen van cameratoezicht inzetten. Voor alle vormen gelden dezelfde voorwaarden. Dat betekent dat de gemeente eerst moet bepalen of de inzet van camera's wel noodzakelijk is voor het doel. En of dat doel niet met minder ingrijpende maatregelen kan worden bereikt. Ook moet de beveiliging van de persoonsgegevens op orde te zijn, zodat de beelden niet in verkeerde handen terecht kunnen komen. Ook moeten het publiek expliciet geïnformeerd worden over het cameratoezicht.

☑ **Vast cameratoezicht** zijn camera's die nagelvast zijn bevestigd, die zijn verbonden met een netwerkkabel en stroomvoorziening. Vaak moet er graafwerkzaamheden worden verricht.

☑ **Flexibel cameratoezicht** zijn camera's die draadloos en makkelijk verplaatsbaar zijn. De camera's zijn vaak voorzien van een datachip waarmee ze draadloos met het netwerk verbonden zijn. De stroomvoorziening gebeurt vaak op basis van een accu.

Vast cameratoezicht

Bij structurele problemen en aanhoudende verstoring van de openbare orde ligt vast cameratoezicht voor de hand. Denk aan cameratoezicht in uitgaansgebieden, hotspots en winkelgebieden. Vast cameratoezicht is doorgaans het meest passend voor een inzet vanaf 6 maanden en als de problematiek niet binnen twee jaar is verdwenen. Met de camera's kan niet in woningen worden gekeken. Er wordt met software een grijs vlak over de woning gelegd dat meedraait als de camera beweegt ('blanking'). De doorlooptijd van het gereedmaken van een vast cameragebied duurt minimaal twaalf tot zestien weken. Dit komt door vergunningaanvragen en werkzaamheden. Uit een financiële analyse in Rotterdam blijkt dat vast cameratoezicht financieel voordelig is als langer dan 5,5 jaar moet worden ingezet. Anders is flexibel cameratoezicht goedkoper.

Flexibel / tijdelijk cameratoezicht

Flexibel cameratoezicht wordt gebruikt bij de aanpak van zich verplaatsende overlast en criminaliteit. Bepaalde locaties kennen vaak pieken in de overlast en criminaliteit. Op dat soort locaties is gemeentelijk cameratoezicht met vaste camera's niet proportioneel, maar kunnen flexibele camera's wel kortdurend en effectief ingezet worden. Denk aan seizoensgebonden problematiek (jongerenoverlast, drugsoverlast, reeks autobranden).

Vaste camera's zijn nagelvast geplaatst, flexibele camera's zijn daarentegen sneller ergens te plaatsen. De burgemeester wijst een gebied aan waarbinnen ze worden verplaatst. De camera's kunnen overal worden geplaatst, zoals op een lantaarnpaal. Of door de inzet van mobiele camera-units: dat zijn camera's die zelfstandig kunnen worden geplaatst in een behuizing, meestal met accu's.

De gemeente mag de openbare orde ook handhaven met **mobiel cameratoezicht**, zoals drones, camera's op of aan een auto zoals dashcams.[3] Maar dat mag alleen incidenteel en tijdelijk bij een daadwerkelijke (dreigende) verstoring van de openbare orde. Bij aanhoudende overlast mag de gemeente geen mobiel cameratoezicht inzetten. Vast, flexibel of mobiel cameratoezicht valt onder hetzelfde regime.

Publiek cameratoezicht in een winkelcentrum

Bepaalde openbare plaatsen zijn in particulier eigendom. Voorbeelden hiervan zijn de vrijelijk voor publiek toegankelijke gedeelten van stationshallen en winkelpassages. Als de gemeente in het desbetreffende gebied camera's wil plaatsen met het oog op de handhaving van de openbare orde, is dat toegestaan volgens de Gemeentewet, mits de gemeente dit in goed overleg met de eigenaar uit kan voeren. In Lelystad wordt deze vorm van cameratoezicht nog niet toegepast.

Bewakingscamera's in het stadhuis

De gemeente heeft camera's hangen in het Stadhuis. Deze bewakingscamera's zijn bedoeld voor bewaking en beveiliging en niet voor de handhaving van de openbare orde. Ze vallen dus buiten de Gemeentewet, maar zijn te vergelijken met het camerabewaking in winkels of banken.

Bodycams voor Boa's

Gemeentelijke handhavers mogen een zogenaamde bodycam dragen als persoonlijk beschermingsmiddel. Er zijn plannen om bodycams in 2021 in Lelystad in te voeren voor Stadstoezicht. Dit valt buiten de definitie van gemeentelijk cameratoezicht.

Hoe werkt het? De bodycam registreert beeld en geluid. De kleine camera wordt op het uniform bevestigd. Een boa zet de camera pas aan wanneer een situatie uit de hand dreigt te lopen. Aan de betrokkenen wordt gemeld dat de camera wordt aangezet. De opnames worden gebruikt als bewijsmateriaal, bij de behandeling van klachten, de opsporing of vervolging van strafbare feiten of op verzoek van een boa voor evaluatie van zijn eigen handelingen. De betrokkenen kunnen de beelden opvragen. Dit moet binnen 28 dagen, daarna worden de beelden vernietigd.

Privacy: Wanneer betrokkenen identificeerbaar in beeld zijn, is de AVG van toepassing. De gemeente verwerkt deze persoonsgegevens op basis van de behartiging van haar gerechtvaardigde belangen als werkgever van handhavers. De gemeente heeft als werkgever een bijzondere verantwoordelijkheid voor de veiligheid en het welzijn van de Boa's. De beelden worden versleuteld opgeslagen. Bij ontvreemding kunnen de beelden niet zomaar worden uitgelezen. De bodycams zijn niet verbonden met het internet en zijn niet gekoppeld aan andere applicaties.

[3] https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/foto-en-film/cameratoezicht-op-openbare-plaatsen#onder-welke-voorwaarden-mag-een-gemeente-cameratoezicht-inzetten-7758

6) POLITIE EN CAMERA'S

Naast publiek cameratoezicht (doel is openbare orde) bestaat er ook cameratoezicht door de politie.[4] Dit wordt hieronder kort benoemd omdat het om camera's gaat die veel met veiligheid te maken hebben. De politie gebruikt verschillende soorten camera's: op mobiele units, op voertuigen, aan helikopters en bodycams. Ook voor de bewaking van objecten (denk aan ambassades) en personen worden camera's gebruikt. Dat gaat buiten de Gemeentewet en burgemeester om. Tot slot maakt ook de recherche gebruik van camera's in opdracht van het Openbaar Ministerie voor het observeren van verdachten.

Camera's via de Politiewet

Bij evenementen, demonstraties of bij plotselinge ernstige verstoringen van de openbare orde, kan op grond van de Politiewet cameratoezicht worden ingezet. Daarbij gaat het om kortstondig en/of mobiel cameragebruik. De bevoegdheid hiervoor vloeit voort uit de in artikel 3 van deze wet vastgelegde hoofdtaken van de politie; het handhaven van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die dat behoeven. Dit valt dus buiten de Gemeentewet.

ANPR-camera's

Deze camera's registreren welke auto's voorbijrijden en controleren bijvoorbeeld of de eigenaren worden gezocht door de politie. Ook in Lelystad hangen ANPR camera's.[5] De camera's zijn vaak gemonteerd op bestaande flitspalen. De systemen zijn gescheiden, omdat het flitsen door het Openbaar Ministerie wordt gedaan en de politie over het scannen van de kentekens gaat.

- Daarnaast heeft de Belastingdienst ANPR-camera's in onder meer auto's. Ze worden gebruikt om kentekens met openstaande belastingschulden op te sporen en voor het toezicht op autobelastingen. Verder beheert Rijkswaterstaat zo'n 1.700 camera's langs de Nederlandse snelwegen. De Nationale Databank Wegverkeersgegevens is verantwoordelijk voor zo'n 1.000 ANPR-camera's die verkeersdrukte meten. Die camera's scannen kentekens om gemiddelde reistijden te kunnen berekenen. Tenslotte zijn er diverse gemeenten die ANPR-camera's gebruiken voor de handhaving van milieuzones.

Camera in Beeld

Camera in Beeld is een politiesysteem die alle (particuliere en overheids-)camera's op een kaart weergeeft. Zo heeft de politie overzicht van welke camera's waar hangen en waar zij opnames van maken. Mocht er bijvoorbeeld een inbraak zijn gepleegd in een wijk, kijkt de politie in het systeem waar er camera's hangen waar mogelijk iets op te zien is en neemt vervolgens contact op met de eigenaar van die camera's. De politie kijkt dus niet live mee met de beelden.

Live View

Met Live View kan de meldkamer van de politie rechtstreeks meekijken met de camerabeelden van een winkelier of horecaondernemer. Zo is die direct op de hoogte als er een inbraak of overval (of ander gewelddadig delict) wordt gepleegd. Als winkels of bedrijven hun bewakingscamera hebben aangesloten bij een particuliere alarmcentrale, krijgt deze bij onraad via een (alarm)sensor een melding. Een beveiligingsmedewerker van de alarmcentrale kan de beelden dan ook zien en alle gegevens en de livebeelden snel doorschakelen naar de politiemeldkamer.

[4] De inzet van camera's als opsporingsmiddel is gebonden aan speciale bevoegdheden. Die zijn opgenomen in het Wetboek van Strafvordering. De politie mag deze bevoegdheden alleen inzetten met toestemming van de officier van justitie (op grond van artikel 126g Wetboek van Strafvordering).
[5] ANPR staat voor Automatic Number Plate Recognition, oftewel kentekenherkenning.

Bodycams

De kans bestaat dat je in Lelystad tegen een politiefunctionaris aanloopt die een bodycam draagt. Voor heel Nederland heeft de politie zo'n tweeduizend bodycams aangeschaft. Praktijkproeven hebben uitgewezen dat het dragen van de bodycam effect heeft op het gedrag van zowel de burger als de politie. Het gebruik van de bodycam versterkt het de-escalerend vermogen van de politiemedewerkers. Immers, waarschuwen dat het gedrag en datgene wat uitgesproken wordt, gefilmd gaat worden, kan tot aanpassing van het gedrag leiden. Politiemedewerkers die een bodycam dragen, voelen zich veiliger. Er wordt minder agressie en geweld gebruikt tegen politiemedewerkers die uitgerust zijn met een bodycam. Maar ook het vastleggen van strafbaar gedrag voor bewijsvoering is een toepassing van de bodycam. Dit gebeurt op basis een inzetkader.

Mobeyes

De gemeente Lelystad heeft diverse slimme apparaten aangeschaft die via de politie worden die ingezet. Een mobeye is een alarmsysteem wat door de politie kan worden ingezet in de strijd tegen woninginbraken. In de Mobeye zit een ingebouwde bewegingsmelder, zodra deze beweging detecteert stuurt deze een melding naar de politie die direct in actie kan komen. De politie maakt op basis van informatie, ervaring en het criminaliteitsanticipatiesysteem (CAS) een inschatting waar de inbraken het meest plaats vinden of waar de kans op inbraken aannemelijk is. Op basis daarvan worden de Mobeye's geplaatst.

7) ANDERE VORMEN CAMERATOEZICHT

In dit hoofdstuk worden de vormen van cameratoezicht genoemd die ook in de publieke ruimte voorkomen, maar niet vallen onder de gemeente, politie of overheid.

Privaat cameratoezicht

Ook bedrijven, instellingen en particulieren gebruiken camera's voor de beveiliging en bewaking van hun eigendommen, medewerkers en bezoekers. Het gaat in Nederland inmiddels om miljoenen camera's. Zo plaatst een supermarkt camera's in haar pand om diefstal tegen te gaan en worden ook woningen door camera's beveiligd. Deze vorm van toezicht vindt zijn wettelijke grondslag in de AVG. Voor private geldt ook dat camerabewaking in verhouding moet staan tot de ernst van de situatie en niet door andere, minder ingrijpende, maatregelen kan worden vervangen.

Publiek-privaat cameratoezicht

In Lelystad is er al cameratoezicht op een bedrijventerrein. Dit is een samenwerking tussen publieke en private partijen en valt onder het convenant van het Keurmerk Veilig Ondernemen. Niet alleen beelden van het bedrijfspand zelf, maar ook van de openbare weg en van de toegangswegen tot een bedrijfspark kunnen worden opgenomen. De beelden worden uitgekeken door een particuliere alarmcentrale. Private partijen of publiek-private samenwerkingsverbanden kunnen geen wettelijke grondslag voor cameratoezicht ontlenen aan de Gemeentewet. Ze moeten zich houden aan de algemeen geldende privacywetgeving, zie ook de website van de Autoriteit Persoonsgegevens.

Cameratoezicht op Larserpoort

Camerabewaking in het openbaar vervoer

In Lelystad valt de inzet van camera's in het station en in bussen niet onder de Gemeentewet. Elk OV-bedrijf heeft het recht om camera's op te hangen, bijvoorbeeld met als doel het verbeteren van de veiligheid van haar personeel en reizigers. Dat wordt in de praktijk ook zo uitgevoerd door de NS, ProRail en de busmaatschappijen in Lelystad en omgeving. Daar waar men verplicht is in het bezit te zijn van een vervoersbewijs, dus op de perrons, is geen sprake van een 'openbare plaats' en kan de gemeente dus geen camera's plaatsen. Het vervoerbedrijf zelf kan dat wel. Camerabewaking wordt OV-bedrijven overigens niet alleen gebruikt ter verbetering van de sociale veiligheid, maar ook voor andere doeleinden zoals de brandveiligheid en het controleren van de werking van roltrappen.

Webcams in Lelystad

Diverse partijen en particulieren zetten webcams in, met name om een overzicht te geven van de situatie ter plaatse. Ze zijn niet bedoeld voor toezicht, handhaving of opsporing.[6]

8) CAMERATOEZICHT IN LELYCENTRE

In 2020 kwam diverse keren de discussie over cameratoezicht in het Lelycentre aan de orde. Aanleiding was een drietal overvallen. Ook was er een plofkraak eind 2019. De situatie in en rond het Lelycentre vraagt om een sterke samenwerking en een integrale aanpak van de problemen. Vandaar dat er al diverse acties worden ingezet:

- Samenwerking tussen ondernemers, politie, brandweer en de gemeente rond het Keurmerk Veilig Ondernemen, met acties zoals trainingen, gezamenlijke schouw, informatie-uitwisseling.
- Inzet politie en boa's: in meerdere gevallen zijn verdachten snel aangehouden.
- De gemeente heeft een gebiedsplan voor leefbaarheid en veiligheid gemaakt voor het Lelycentre, ook vanwege de aanwezigheid van de dag- en nachtopvang en arbeidsmigranten.
- De gemeente heeft een subsidieregeling voor het zogenaamde gesloten kassasysteem ingesteld om de ondernemers in het Lelycentre op gebied van voorkomen van overval.
- Diverse winkeliers hebben al particuliere camerabewaking.
- Inzet van persoonsgerichte maatregelen op daders via het Veiligheidshuis en de PGA.
- Inzet Burgernet voor opsporing daders.
- Inzet jongerenwerk voor voorkomen van afglijden naar criminaliteit.
- Inzet Meld Misdaad Anoniem voor tips over daders.
- Nazorg aan slachtoffers.

Zoals al in hoofdstuk 2 aan de orde kwam is gemeentelijk cameratoezicht een optie bij stelselmatige ordeverstoringen (vechtpartijen, vernielingen, geweldsdelicten), maar mag niet primair gebruikt worden voor opsporing van strafbare feiten zoals gewapende overvallen. Op basis van de veiligheidsgevoelens en de objectieve politiecijfers van de afgelopen 12 maanden springt het Lelycentre er niet uit als een probleemlocatie waar alle andere ingezette maatregelen onvoldoende effect sorteren. Wel ligt er een grote uitdaging om de leefbaarheid en veiligheid van het gebied te verbeteren, zie ook www.lelycentrebouwt.nl Mocht de komende periode blijken dat alle bovengenoemde en ingeplande acties niet leiden tot een afname van de onveiligheid in dat gebied, dan ligt het voor de hand om op basis van het stappenplan uit hoofdstuk 1 te komen tot een oriëntatie en analyse en een advies aan de burgemeester voor cameratoezicht.

[6] Zie bijvoorbeeld https://bekijkhet.nu/cams-fl.html en https://webcam-lelystad.nl/

8) KOSTEN VAN CAMERATOEZICHT

Publiek cameratoezicht is een dure maatregel. De kosten zijn onder meer afhankelijk van het doel dat met het toezicht wordt beoogd, de plaatselijke omstandigheden in het toezichtgebied en de inzet van mensen. Hieronder staan de kosten waar de gemeente rekening mee moeten houden.

Vaste kosten

- Personeelskosten (opleiding en salaris voor toezichthouders, uitlezen en live bekijken van beelden, opvolgen van beelden);
- Kosten bijkomende acties (extra verlichting, snoeien van bomen, plaatsen van masten en overige bouwkundige voorzieningen);
- Kosten voor datatransmissie (glasvezel of UMTS-bandbreedte);
- Onderhoudskosten en vervangingskosten apparatuur;
- Schoonmaakkosten camera's (zo'n vijf keer per jaar is dit nodig).

Incidentele kosten

- Aanschafkosten van apparatuur (camera's, transmitter en receiver);
- Infrastructurele kosten (graafwerkzaamheden en bestrating voor de aanleg van glasvezelkabels of radioverbindingen);
- Verplaatsingskosten (als een plek weer veilig is, moeten de camera's worden verplaatst).

Verdeling van kosten

De gemeente is aangewezen als hoofdverantwoordelijke voor het veiligheidsbeleid en het toezicht in de publieke ruimte. Daarom is de gemeente verantwoordelijk voor deze kosten. Op lokaal niveau kunnen wel financiële afspraken worden gemaakt. Zo neemt in een aantal gemeenten de politie op dit moment de kosten voor extra personeel voor haar rekening. Een andere mogelijkheid is dat horecaondernemers, winkeliers of bedrijven een deel financieren.

Inschatting totale kosten

Voor een project cameratoezicht in Lelystad moet al snel rekening worden gehouden met jaarlijkse vaste kosten van tenminste € 100.000 aan en minimaal hetzelfde bedrag als eenmalige kosten.

- **Vaste kosten**: De grootste kosten van het gemeentelijke cameratoezicht zitten in de bemensing. De jaarlijkse kosten bedragen gemiddeld € 100.000 per jaar. Dit zijn de totale terugkerende kosten voor observanten, onderhoud, verzekering, elektriciteit en dergelijke.[7] Volgens een ander onderzoek kost publiek cameratoezicht jaarlijks al gauw € 25.000 per camera. Vaak zijn meerdere camera's nodig voor de aanpak van problemen.
- **Aanschafkosten**: in diverse onderzochte gemeenten lagen de eenmalige aanschafkosten voor het totale cameratoezicht gemiddeld op de € 500.000.[8] Een ander onderzoek spreekt over gemiddeld € 17.000 aanschafkosten per camera. Weer een ander onderzoek stelt dat de kosten voor een set van zes camera's al snel op € 200.000 euro eenmalig komt. Flexibel cameratoezicht is niet perse goedkoper dan vast cameratoezicht.[9] Samengevat gaat men in Nederland uit van eenmalige kosten van 20.000 euro per camera.

[7] In de meeste gemeenten die rechtstreeks naar de beelden kijken bedragen de kosten circa € 10.000,- per camera per jaar. Bij het onderzoek in 2009 bedroegen de jaarlijkse kosten, voor beheer, onderhoud en vervanging gemiddeld € 70.000.

[8] Het goedkoopste project kostte € 90.000 en het duurste project € 1,5 miljoen. Projecten met veel camera's zijn niet relatief goedkoper dan projecten met weinig camera's. Veel camera's vragen ook om verbindingen over langere afstanden. En in die gemeenten wordt meer geld besteed aan de toezichtcentrale en de opslagservers. Ter vergelijking: uit een onderzoek van het ministerie in 2009 bleek dat de totale aanlegkosten van een gemiddeld cameratoezichtproject rond de € 300.000 lagen.

[9] Een flexibele camera-unit kan binnen 24 uur op een positie staan. De investeringskosten voor twee camera's kunnen oplopen tot € 80.000 (eenmalig), € 700 aan plaatsingskosten (eenmalig), € 1.000 aan datakosten (per maand) en € 2.000 aan kosten voor elektrische voeding (per jaar). Zie bron-onderzoek. Huren / leasen is ook mogelijk.

8) CONCLUSIE

Cameratoezicht is al jarenlang een populaire veiligheidsmaatregel. De gemeenteraad van Lelystad heeft in 2018 gesteld dat “er momenteel geen aanleiding is te besluiten om permanent cameratoezicht in te voeren” en dat “de burgemeester de ruimte krijgt, indien de burgemeester dit noodzakelijk acht, een passende invulling te geven aan het inzetten van tijdelijk cameratoezicht.” Die passage is anno 2021 nog steeds actueel. **Er is op dit moment geen noodzaak voor een heroverweging, verandering of ander beleid voor de inzet van publiek cameratoezicht.**

Relevante feiten en omstandigheden

- Er hangen al duizenden camera’s in Lelystad waar nodig gebruik van kan worden gemaakt voor de veiligheid in onze gemeente (camera’s in winkels, op bedrijventerreinen, in woonhuizen, in bussen, in het station, bij wegen, etc.).
- Bij ernstige verstoringen van de openbare orde kan op grond van de Politiewet al cameratoezicht worden ingezet.
- We hebben goed zicht op de voor- en nadelen van gemeentelijk cameratoezicht.
- De burgemeester is al vanuit de APV bevoegd om camera’s te plaatsen als dat nodig is.
- Er is geen noodzaak is om aanvullende eisen of beleidsregels op te stellen voor cameratoezicht in Lelystad. De wettelijke eisen in de Gemeentewet, EVRM, de Wet politiegegevens en de APV van Lelystad bieden voldoende kader.
- Vast cameratoezicht ligt voor de hand bij structurele en aanhoudende verstoringen van de openbare orde. Op dit moment zijn er geen locaties, buurten of wijken waarvoor dit geldt.
- Er zijn op dit moment ook geen gebieden in Lelystad waar het laatste redmiddel cameratoezicht moet worden ingezet.
- De inzet van flexibel cameratoezicht zou in Lelystad denkbaar kunnen worden bij seizoensgebonden problematiek (jongerenoverlast, jaarwisseling, reeks autobranden)
- Cameratoezicht in Lelystad gaat al snel tussen de € 100.000 en € 200.000 per jaar kosten.

Inzet flexibel cameratoezicht

Er zijn in Lelystad geen gebieden die voldoen aan de vele harde voorwaarden voor de inzet van vast cameratoezicht. De inzet van flexibel cameratoezicht zou in Lelystad wel denkbaar kunnen worden bij seizoensgebonden problematiek (jongerenoverlast, jaarwisseling, reeks autobranden). Mocht zich dat voordoen in de komende jaren, dan is de gemeente verplicht om eerst andere maatregelen in te zetten. Pas als die onvoldoende effect hebben, kan de burgemeester overgaan tot het instellen van cameratoezicht. Het proces zal tenminste drie maanden in beslag nemen en voor kwalitatief goed cameratoezicht zullen de kosten tenminste € 8.000 per maand zijn.

BIJLAGE 1: WETSARTIKELEN

Definitie cameratoezicht

Het gebruik van camera's voor toezicht, handhaving of opsporing door publieke instanties of door private partijen waarbij politie of justitie actief betrokken zijn als samenwerkingspartner

Artikel 151c Gemeentewet

1. *De raad kan bij verordening de burgemeester de bevoegdheid verlenen om, indien dat in het belang van de handhaving van de openbare orde noodzakelijk is, te besluiten om voor een bepaalde duur camera's in te zetten ten behoeve van het toezicht op een openbare plaats als bedoeld in artikel 1 van de Wet openbare manifestaties en andere bij verordening aan te wijzen plaatsen die voor een ieder toegankelijk zijn.*
2. *De burgemeester besluit met inachtneming van het in de verordening van de raad bepaalde:*
   a. binnen welk gebied, bestaande uit openbare plaatsen of andere voor een ieder toegankelijke plaatsen als bedoeld in het eerste lid, camera's worden ingezet;
   b. voor welke duur de gebiedsaanwijzing plaatsvindt.
3. *De burgemeester stelt, na overleg met de officier van justitie in het overleg, bedoeld in artikel 13, eerste lid, van de Politiewet 2012, de periode vast waarin in het belang van de handhaving van de openbare orde daadwerkelijk gebruik van de camera's plaatsvindt en de met de camera's gemaakte beelden in elk geval rechtstreeks worden bekeken.*
4. *De burgemeester bedient zich bij de uitvoering van het in het eerste lid bedoelde besluit van de onder zijn gezag staande politie.*
5. *De burgemeester trekt het besluit, bedoeld in het eerste lid, in zodra de inzet van camera's niet langer noodzakelijk is in het belang van de handhaving van de openbare orde.*
6. *De aanwezigheid van camera's als bedoeld in het eerste lid is op duidelijke wijze kenbaar voor een ieder die het gebied, bedoeld in het tweede lid, onder a, betreedt.*
7. *Met de camera's worden uitsluitend beelden gemaakt van een openbare plaats als bedoeld in artikel 1 van de Wet openbare manifestaties en andere bij verordening aan te wijzen plaatsen die voor een ieder toegankelijk zijn.*
8. *Ten behoeve van de handhaving van de openbare orde worden in het kader van het toezicht, bedoeld in het eerste lid, gegevens verwerkt.*
9. *De verwerking van de gegevens, bedoeld in het achtste lid, is een verwerking als bedoeld in de Wet politiegegevens, met dien verstande dat, in afwijking van het bepaalde in artikel 8 van die wet, de vastgelegde beelden na ten hoogste vier weken worden vernietigd en de gegevens, bedoeld in het achtste lid, indien er concrete aanleiding bestaat te vermoeden dat die gegevens noodzakelijk zijn voor de opsporing van een strafbaar feit, ten behoeve van de opsporing van dat strafbare feit kunnen worden verwerkt.*
10. *Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen met het oog op de goede uitvoering van het toezicht, bedoeld in het eerste lid, regels worden gesteld omtrent:*
    a. de camera's en andere technische hulpmiddelen benodigd voor het toezicht, bedoeld in het eerste lid, en de wijze waarop deze hulpmiddelen worden aangebracht;
    b. de personen belast met of anderszins direct betrokken bij de uitvoering van het toezicht; en
    c. de ruimten waarin de waarneming of verwerking van door het toezicht vastgelegde beelden plaatsvindt.

APV Gemeente Lelystad, artikel 2:77

1. *De burgemeester is bevoegd overeenkomstig artikel 151c van de Gemeentewet te besluiten tot plaatsing van camera's, voor de duur van maximaal 5 jaar, ten behoeve van het toezicht op een openbare plaats en ten aanzien van alle voor door het publiek toegankelijke parkeerterreinen.*
2. *De burgemeester zendt, indien van toepassing, na afloop van de periode waarin de camera's zijn geplaatst een beknopt verantwoordingsverslag aan de raad over het gevoerde cameratoezicht.*

BIJLAGE 2: VEEL GESTELDE VRAGEN

1) **Wanneer kan cameratoezicht ingezet worden?**
   Cameratoezicht kan worden ingezet als dit noodzakelijk is voor de handhaving van de openbare orde. Dit begrip omvat ook de algemene bestuurlijke voorkoming van strafbare feiten die invloed hebben op de orde en rust in de gemeentelijke samenleving. Cameratoezicht moet zo selectief / beperkt mogelijk zijn in aard, omvang, intensiteit en duur.
2) **Waarom mag de gemeente met camera's geen stafbare feiten opsporen?**
   Het plaatsen van de camera's is altijd bedoeld als preventief middel en niet voor de opsporing van strafbare feiten. De opsporing van strafbare feiten is het domein van de officier van justitie, waarbij heel andere wet- en regelgeving geldt. Dat neemt niet weg dat camerabeelden soms bruikbare informatie bevatten voor opsporingsonderzoek en daarvoor onder voorwaarden ook mogen worden gebruikt.
3) **Waar mag cameratoezicht worden ingezet?**
   Cameratoezicht voor de handhaving van de openbare orde mag in principe alleen worden toegepast in openbare plaatsen (inclusief parkeerterreinen). Cameratoezicht moet zo selectief mogelijk toegepast worden, waarbij ook rekening gehouden moet worden met het aantal camera's, het aantal uren van toezicht en het aantal mensen dat in beeld gebracht wordt. Overleg binnen de 'driehoek' van burgemeester, politie en Openbaar ministerie over de inzet van cameratoezicht is nodig.
4) **Wat zijn openbare plaatsen?**
   Bepaalde openbare plaatsen zijn in particulier eigendom. Voorbeelden hiervan zijn de vrijelijk voor publiek toegankelijke gedeelten van het station en winkelpassages. De gemeente kan ook bij openbare plaatsen die in particulier eigendom zijn voor de handhaving van de openbare orde gebruik maken van particuliere camera's en/of het cameratoezicht samen met particulieren uitvoeren. Deze samenwerking moet wel voldoen aan de voorwaarden uit de Gemeentewet. Particulier of bedrijfsmatig gebruik van camera's dat gericht is op het beschermen van eigendommen valt niet onder de werking van de Gemeentewet.
5) **Heeft een burger in het publieke domein nog wel recht op privacy?**
   Cameratoezicht moet voor het publiek duidelijk kenbaar zijn. Heimelijk cameratoezicht ten behoeve van de handhaving van de openbare orde is niet toegestaan. De overheid moet ook in het publieke domein rekening houden met de redelijke verwachting van de burger ten aanzien van respect voor zijn persoonlijke levenssfeer. Welke verwachting redelijk is, zal van plaats tot plaats verschillen. De burger mag in het algemeen op openbare plaatsen minder respect voor zijn persoonlijke levenssfeer verwachten dan in zijn huis of op zijn werkplek.
6) **Wie is verantwoordelijk voor het cameratoezicht?**
   De verantwoordelijke voor de verwerking van de camerabeelden is de burgemeester, ook als in de praktijk de operationele regie in handen van de politie is.
7) **Wat is het verschil tussen vast en flexibel cameratoezicht?**
   Bij structurele problemen en aanhoudende verstoring van de openbare orde ligt vast cameratoezicht voor de hand. Flexibel cameratoezicht zijn camera's die draadloos en makkelijk verplaatsbaar zijn. Flexibel cameratoezicht wordt gebruikt bij de aanpak van zich verplaatsende overlast en criminaliteit.
8) **Is cameratoezicht ook per direct mogelijk?**
   Er kan in Lelystad in bepaalde gevallen per direct camera's worden ingezet ten behoeve van de openbare orde en veiligheid. Zoals bijvoorbeeld kortstondig cameragebruik bij evenementen, rellen en grootschalige ordeverstoringen. In die gevallen, waarbij steeds een concrete aanleiding bestaat, kan de bevoegdheid tot cameragebruik worden ontleend aan artikel 2 van de Politiewet 1993.
9) **Wat is vaak de aanleiding voor cameratoezicht?**
   Er zijn over het algemeen vier aanleidingen om over cameratoezicht te praten, te weten:
   I) het feit dat andere gemeenten camera's installeren;
   II) de roep van burgers en ondernemers om maatregelen als cameratoezicht;
   III) een eenmalig geweldsincident
   IV) het gevoel dat nieuwe maatregelen nodig zijn om de openbare orde te handhaven en de veiligheid te vergroten.